

PLAYBOY INTERVIEW:

MAURICE DE HOND

Een openhartig gesprek met het verkiezings-orakel van Nederland, over geld en dood, over voetbal en politiek, over Lubbers en Kok en het tijdperk van Hans Wiegel.

In tijden van verkiezingen komt hij soms vaker op de televisie dan enig politicus. Maurice de Hond: marktonderzoeker. In simpele bewoordingen zet hij steeds opnieuw voor het Nederlandse volk het politieke landschap neer. Hij duidt de cijfers en voorspelt de uitslagen. En altijd zit hij erbij als het pienterste jongetje van de klas. Alert, onvermoeibaar en een beetje opgewonden over zijn eigen ontdekkingen. Zo kennen we hem. Diezelfde Maurice de Hond heeft met zijn 41 jaar echter heel wat meer op zijn naam staan. Zo maakte hij een slitsende carrière als scheidsrechter in het betaalde voetbal – een carrière die hij teleurgesteld door wat hij aantrof in de hogere KNVB-regio's voortijdig beëindigde. Zo wist hij niet zo lang geleden als adviseur van Dreesmann en de zijnen een miljoenen-deal voor Vendex af te sluiten. Zo is hij op dit moment voorzitter van de Raad van Commissarissen van bureau Inter/View, oprichter en directeur van een bloeiend bedrijf in Desktop Publishing, en de „coming man” bij ID-TV, het productiebedrijf van Harry de Winter, wiens naam internationaal tot grote hoogte steeg na de concert-registraties van Prince en Madonna. Daarnaast

houdt hij voor iedereen die het maar horen wil bevolgen lezingen over automatisering en computers. En tussen de bedrijven door wil hij ook nog weleens in, laten we zeggen, drie, vier uur een stevig boek wegwerken. PLAYBOY-verslaggeefster Hanneke Savenije zocht deze duizendpoot op. Hanneke Savenije: „Het verbaasde me dat Maurice de Hond met zijn overbezette werkdagen zo genereus tijd beschikbaar stelde voor onze interview-sessies. Zelf verklaarde hij het prettig te vinden door mijn vragen gedwongen te worden weer eens over de zaken des levens na te denken. Wat me nog meer verbaasde was de toon van onze gesprekken. Ik had me misschien een beetje later misleiden door wat ik van hem wist: een hard werkende zakenman die nooit koffie of alcohol drinkt en wiens grootste uitspatting bestaat uit het achter elkaar naar binnen werken van een pond drop. Ook de plek waar hij me ontving – een vergaderkamer – droeg bij aan mijn verwachting een wat saaie en stugge man aan te treffen. Geheel ten onrechte: urenlang praatte hij zonder enige terughoudendheid. Over zijn joodse familie, over telepathie, over de dood van zijn eerste vrouw, over vriendschappen, over zijn

politieke opvattingen. Een aardige, innemende man die over veel dingen heeft nagedacht en veel onverwachts te vertellen bleek te hebben.”

PLAYBOY: Wie wordt volgens jou de grote winnaar bij de verkiezingen?

DE HOND: Als ik daar nu een antwoord op geef, is dat bij publicatie alweer door de werkelijkheid achterhaald.

PLAYBOY: Het is toch jouw vak om prognoses te geven?

DE HOND: Er is een groot verschil tussen een peiling naar de stand van zaken van dit moment en het uitschrijven van de verwachting van wat het over een tijd zal worden. Zelfs op het moment dat ik met de laatste peiling kom, vlak voor de verkiezingen, kan ik niet meer zeggen dan: zo ligt het nu en de ervaring leert dat deze situatie behoorlijk lijkt op de verkiezingsuitslag.

PLAYBOY: En die beroemde *Methode De Hond* zorgt ervoor dat je dat met vrij grote zekerheid kunt zeggen?

DE HOND: Nou, dat is een correctiemethode waardoor voorspellingen betrouwbaarder worden.

PLAYBOY: Evengoed ging je bij de verkiezingen in '86 de mist in met je voor-

Als de VVD haar identiteit terug wil krijgen, kan dat maar op een manier: standaard-rechts conservatisme. En dat kan Wiegel fantastisch, die zit volgens mij al klaar. Ik sluit niet uit dat hij tussen 1990 en 2000 de grote man van Nederland wordt.

Sinds 1976 ben ik het gezicht van de peilingen en ik heb me dat beeld van goeroe natuurlijk best wel laten aanleunen. En als het een keertje misgaat, vindt men dat prachtig. Op zulke momenten moet ik niet denken: goddómmel! Maar: ja, ik dus ook.

Het grappige is dat ik lang gedacht heb dat ik absoluut ongeschikt was om iets te verkopen, maar dat ik dat nu toch sta te doen. Mijn vader, die was koopman. Voor de oorlog stond hij op het Waterloo plein groente en fruit te venten, zoals dat heet.

spellingen, toch?

DE HOND: Maar het blijft uiteindelijk niet meer dan een prognose. In theorie kan iedereen over vijf dagen nog op de *Boerenpartij* gaan stemmen. Of *Lubbers* kan door een stomme opmerking plotseling de risée van Nederland worden, zodat niemand meer op hem stemt. Of het gaat ineens hagelen en daarom blijven de bejaarden thuis. Dat kan ik allemaal niet voorspellen.

PLAYBOY: Wat gebeurde er dan in '86?

DE HOND: Er waren natuurlijk nog debatten na mijn laatste peiling, maar ik denk dat die verkiezingsuitslag ook beïnvloed werd door die peiling zelf. Een paar dagen voor de verkiezingen leken het CDA en de VVD niet samen een meerderheid te halen en de PvdA leek groter te worden dan het CDA. Wat als consequentie zou hebben dat *Lubbers* geen tweede kabinet zou kunnen vormen. Waarschijnlijk hebben de stemmers gedacht, wellicht mede onder invloed van de peiling: we moeten CDA stemmen, anders krijgen we *Lubbers* niet terug.

PLAYBOY: En daarmee werd jij ineens de risée van Nederland. Die foute voorspelling werd je toch behoorlijk nagedragen.

DE HOND: Jazeker.

PLAYBOY: Verkiezingsgoeroe De Hond ging onderuit...

DE HOND: Ik wist gewoon dat het een keer ging gebeuren. Al vanaf het begin in '77. Het viel me nog mee dat het pas in '86 zover was. En ach, die reactie is logisch. Dat komt ook door de publiciteit. Sinds 1976 ben ik het gezicht van de peilingen en ik heb me dat beeld van goeroe natuurlijk ook best wel laten aanluncen. En als het dan een keertje misgaat, vindt men dat prachtig. '*Schadenfreude*'. Daar doe ik zelf net zo goed aan mee. *Jan Blok*ker schrijft weleens over mij, en nogal ironiserend, en daar moet ik ook wel om lachen. Want als hij over iemand anders schrijft, vind ik het ook grappig. Dan vraag ik me ook niet af hoe die persoon zich voelt. Dus als ik een keer aan de beurt ben, moet ik niet denken: *goddömme!* Dan moet ik denken: *ja, ik dus ook, waarom niet.*

PLAYBOY: Je trekt je dat leedvermaak niet aan?

DE HOND: Nou, ik vind het een beetje onprofessioneel van mensen om die prognoses als zekere voorspellingen te beschouwen. En wat me ontzettend ergerde was bijvoorbeeld de reactie van Braks. Die zei in de krant: *De Rooie Hond is afgegaan*. Dat ergert me niet alleen omdat ik altijd neutraal ben in mijn doen en laten, maar ook omdat hij het woord *rooie* als een scheldwoord gebruikt. Dat vind ik echt kwetsend. Ik

heb me bij die peilingen nooit geafficheerd als *rood* en ik ben ook nooit aangesproken op het feit dat ik mijn peilingen niet eerlijk zou doen. Het CDA is bij mijn bureau nota bene de grootste klant van alle politieke partijen.

PLAYBOY: Maar je hebt weer veel toegemaakt met de Europese Verkiezingen nu. *De Hond neemt revanche!* stond er in de krant.

DE HOND: Fantastisch leuk om te horen, maar dat heeft er dus helemaal niets mee te maken. Echt waanzin. Mijn prognoses een paar dagen voor de verkiezingen waren net zo goed als alle andere daarvoor, behalve die van '86. Maar dat onderzoek dat ze nu de hemel in prezen, was een totaal ander onderzoek. Dat was geen peiling met een prognose, maar een onderzoek bij de

Ik vind het een beetje onprofessioneel van mensen om die prognoses als zekere voorspellingen te beschouwen. In theorie kan iedereen nog op de Boerenpartij gaan stemmen

stembureaus zelf, op de dag van de verkiezingen, zodat we dezelfde avond nog met een betrouwbare voorspelling over de definitieve uitslag konden komen. Het zou wel heel dom en pijnlijk zijn als je dat fout zou doen. Maar het is ook onzinnig dat men in de krant dat onderscheid niet maakt.

PLAYBOY: Waarom doe je eigenlijk mee aan al die televisieprogramma's? Om het geld hoeft je het niet te doen, neem ik aan.

DE HOND: Nee. Ik vind het leuk. Het is... het is een bepaald soort prestatie. Zo'n programma over computers bijvoorbeeld, dat is op een of andere manier een uitdaging. Proberen iets over te brengen op een eenvoudige manier. Barrières doorbreken, dat geeft een soort voldoening. Of ik iets nou aan tien mensen probeer uit te leggen of aan anderhalf miljoen. Ik geef ook redelijk wat lezingen. En vooral over automatisering. Wij lopen hier zo achter op dat

gebied. Heel triest. Daar erger ik me al jaren aan. Dus daar kan ik heel bezield over praten.

PLAYBOY: Proberen je opvattingen aan het publiek te verkopen?

DE HOND: Zoiets ja. Het grappige is dat ik lang gedacht heb dat ik absoluut ongeschikt was om wat dan ook te verkopen, maar dat ik dat nu toch sta te doen. Mijn vader, die was koopman. Voor de oorlog stond hij op het Waterlooplein groente en fruit te venten, zoals dat heet. De hele dag bezig mensen te overtuigen van zijn waar. Een echte handelaar. Ja, toen hij zes was wist hij al wat een goede en wat een slechte suikermeeloc was. Zijn grote trots, zijn wapenfeit, was een bekeuring die hij al op elfjarige leeftijd kreeg omdat hij een handkar duwde die hij te zwaar beladen bij de Na de oorlog werd hij grossier in groente en fruit, maar dat is ook pure handel. Inkopen, verkopen, handje klap. Als kind zag ik dat allemaal en ik vond dat verschrikkelijk. Zaken doen, dat vond ik niks. Iemand een prijs vragen en dan gaan afdingen, zeggen dat je dat wel een kist heel slechte pruimen vond en dat je daar echt niet meer dan acht gulden voor wilde betalen, nee, dat kon ik helemaal niet. Ik stond me een beetje te generen. Ik zag mezelf meer als wetenschapper. Ik kon gaan studeren, werd wetenschappelijk medewerker. Pas toen ik een paar jaar later, in 1973, bij *InterView* werd aangenomen als marktonderzoeker, kwam ik voor het eerst echt in contact met zaken doen. Daar was je toch aan het verkopen, je verkocht projecten. En ik ben me steeds meer gaan realiseren hoe dicht dat bij het zakendoen van mijn vader ligt.

PLAYBOY: En je hebt je er ook een meester in betoond. Ik heb begrepen dat je de paar jaar die je voor *Vendex* werkte, hebt afgesloten met een fantastische miljoendeal.

DE HOND: Je bedoelt dat computer-project dat *Vendex* aan *Philips* verkocht heeft. *Vendex* had in New York een computerbedrijf en daarvan ben ik van 1987 tot een paar maanden geleden directeur geweest. President, zoals dat daar heet. Dus ik zat een periode om de week in Amerika, want ik had ook in Nederland nog allemaal werkzaamheden. In ieder geval, dat bedrijf is dus erg gegroeid en verkocht aan *Philips*.

PLAYBOY: Maar je was dus een tijd in dienst bij *Vendex*?

DE HOND: Nee, ik werkte er wel een jaar of drie zo'n tachtig procent van mijn tijd, maar ik was niet in vaste dienst, ik werkte daar op uurbasis. Ik was bij *InterView* voorzitter van de Raad van Commissarissen geworden. En daardoor kon ik bij *Vendex* adviseur van de

dag in, dag uit bij elkaar, op de slaapkamer. Tot op het laatst was ze bij bewustzijn, ze heeft niet veel pijn geleden. En daardoor was het bijna een volmaakt afscheid. Er gebeurde ook iets vreemds. Begin augustus zei de dokter: „Nog hoogstens twee weken.” Maar zij wilde per se de verjaardag van onze oudste zoon nog meemaken. Die werd op 21 september 3 jaar. En toen stopte ook dat ziekteproces, op een of andere manier ging het minder hard, en zo konden we die verjaardag nog vieren, in die slaapkamer. Mijn zoon herinnert zich dat ook nog heel goed. Meteen daarna ging ze snel achteruit. Een paar dagen voor mijn verjaardag, op 8 oktober, ging het echt heel hard en tenslotte raakte ze in coma. Ik herinner me hoe ik die nacht van mijn verjaardag, om twaalf uur, tegen haar praatte. Ik dacht dat ze... ja, ik weet het niet, misschien meer voor mezelf dan voor haar. Maar ik zei: „Je hebt zelfs nog mijn verjaardag gehaald.” Twee uur later was ze dood.

Op een of andere manier had ik heel sterk het gevoel dat dat goed was: door juist die dag dood te gaan, heeft ze voor in de eeuwigheid haar sterfdatum verbonden met mijn geboortedatum. Maar het opmerkelijke was hoe mijn vader daar de volgende dag op reageerde. Hij zei: „Ik had het je niet willen vertellen, maar mijn eerste vrouw is gestorven op mijn verjaardag. En mijn vader is doodgegaan op de verjaardag van mijn moeder.”

PLAYBOY: Een soort voorbestemdheid, denk je?

DE HOND: Ik weet niet wat ik daar van moet denken. Ik bedoel, mijn vaders vrouw is in de oorlog vergast, wat moet ik daar nou bij denken? De Duitsers hebben toevallig op mijn vaders verjaardag zijn vrouw vermoord. Daar denk ik niets bij, ik vind het alleen raar. Ik weet het verder niet. Ik weet wel dat ik so wie so iets raars heb met getallen.

PLAYBOY: Hoe bedoel je?

DE HOND: Ik heb duidelijk telepathische gaven met getallen. Ik weet wel, veel mensen willen dat niet geloven, maar ik heb het echt bewezen. Ik heb het nu zo vaak laten zien dat ik niet meer geloof dat het toeval is. Als bijvoorbeeld iemand vroeg aan mij wat ik dacht dat iets gekost had, zei ik zo, boem, zonder nadenken, het bedrag. Bij een beroepskeuzetest bleek dat ik lange rijen getallen zonder problemen kon reproduceren. Ik heb daar nooit iets mee gedaan, tot ik jaren geleden een keer met mijn vrouw op een feestje was waar werd gesproken over dingen als astrologie en

is. *Neem jij maar een getal onder de twintig in je hoofd.*” En ik raadde het! Ze begon een beetje zenuwachtig te lachen en wilde het nog een keer doen. De tweede keer raadde ik het ook. Na een kwartier had ik de moed het nog een keer te doen: weer goed. We dachten echt: *dit kan niet.* Maar ook daarna heb ik het nog vaak bij andere mensen geprobeerd en meestal lukt het. Wat ik doe is heel geconcentreerd alle getallen afgaan en bij een aantal gaat er dan wat rinkelen, zo noem ik het dan maar even. Voel ik iets. Ik moet niet gaan denken, dan lukt het niet.

PLAYBOY: Laten we het nu eens proberen. Ik neem een getal in mijn gedachten.

DE HOND: Nee, nee, ik weet niet of me dat nu lukt.

PLAYBOY: Ben je bang?

DE HOND: Nee, dat is het niet, ik wil het best doen, maar er zijn nu zoveel getallen over tafel gegaan, er komt nu veel te veel naar binnen bij me.

PLAYBOY: Het lijkt me voor een marktonderzoeker overigens wel een handige eigenschap.

DE HOND: Dat ik zo'n gevoel voor getallen heb? Ja. Maar het is helaas niet zo dat ik bijvoorbeeld kan voorspellen hoe de dollar over een jaar staat. Het is niets mystieks, ik heb gewoon feeling voor getallen. Als ik een tabel zie, weet ik in een seconde wat er staat. Ik kan grote vermenigvuldigingen in mijn hoofd doen. Ik heb een grote aanleg om met computers te werken.

PLAYBOY: Het heeft wel de keuze voor je beroep bepaald?

DE HOND: Nee, niet echt. Ik ben indertijd, in 1965, sociale geografie gaan studeren omdat ik gewoon niet kon kiezen wat ik wilde. Ik wist alleen wat ik niet wilde. Bijvoorbeeld geen vakken die iedereen deed omdat het in de mode was, zoals politicologie of economie. Dat gevoel had ik met veel dingen: ik ben als puber ook nooit begonnen met roken, nooit met alcohol drinken, ik heb nooit iets gedaan dat ik niet wilde, alleen omdat anderen het wel deden. Niet dat ik het leuk vond dat iedereen naar me keek, zo van: dat sukkelje wil niet. Maar ik heb me nooit in iets laten dwingen, omdat een ander vond dat het zo hoorde. Het was geen tegendraadsheid, hoor. Ik was best een beetje *middle of the road*, niet revolutionair, niet een nonconformist. Gewoon een rustig, weinig lastig kind.

PLAYBOY: Maar je behoorde toch tot de roemruchte studentengeneratie van '68.

DE HOND: Dat is ook niet aan me

heid geweest en ik heb ook altijd waar mogelijk geprobeerd dat te realiseren. Maar aan de andere kant heb ik ook meteen, toen al, de betrekkelijkheid ervan ingezien. Ik zat tijdens die studentenprotesten als kandidaatsassistent in de staf en ik merkte al snel dat mensen die heel erg links waren, als puntje bij paaltje kwam, vooral voor zichzelf koken. Dat gaf mij altijd al argwaan. Ik zag dat ze binnen de staf harde opvattingen verkondigden, maar zich tegelijkertijd bij de studenten inliken. Met name die linkse staf, die dertigjarigen toen, waren primair op macht uit. Het ideaal was wel goed, maar de mensen erachter waren meestal meer met persoonlijke doelen bezig en dat maakte mij erg achterdochtig.

PLAYBOY: Het eeuwig menselijk tekort?

DE HOND: Waarom zou je het een tekort noemen? Het is gewoon hoe de mens werkt. De enige vraag is: laat ik me daar in gebruiken of niet. Ik heb dat als scheidsrechter precies zo meegemaakt.

PLAYBOY: Ja, jij heb ook een paar jaar geglorieerd als scheidsrechter in het betaald voetbal, niet?

DE HOND: Ik heb zo'n veertien jaar gefloten. Honderden wedstrijden. Ik ben opgegroeid met voetbal, mijn vader nam me altijd mee. Toen ik twee was heb ik op zijn schoot al interlands bijgewoond. Dan gaf hij een gulden aan de suppoost van het *Olympisch Stadion* en zo heb ik ook, denk ik, wel iedere thuiswedstrijd van *Ajax* gezien van 1950 tot midden jaren '60. Zelf kon hij er geloof ik niet zoveel van en ik ben er zelf ook altijd vrij slecht in geweest, ook al voetbalde ik al zo lang als ik me kon herinneren. Maar ik vond het leuk en toen ik een jaar of twintig was ben ik ook gaan scheidsrechteren. Ik speelde op zondag, als keeper, en floot op zaterdag. Zo kon ik mijn *know how* van voetballen vertalen in fluiten. En dat ging zo goed dat ik steeds betere wedstrijden kreeg. Op mijn vijftienvijftigste floot ik al in de top van het amateurvoetbal. *Noordwijk, Spakenburg, IJsselmeervogels*. Het niveau dat ik als voetballer nooit gehaald zou hebben. Na tien jaar scheidsrechteren zat ik in het betaald voetbal.

PLAYBOY: Wat maakte jou tot een goede scheidsrechter?

DE HOND: Ik probeerde het op een manier te doen waarbij ik mezelf geen geweld aan deed. En dat was: leiding geven op basis van respect, nooit van macht. In het begin was ik zo onzeker als de pest over mezelf, maar ik heb ontzettend veel geleerd van dat fluiten, ook over leiding geven in het algemeen, in het bedrijfsleven. Dat is ook beslissingen nemen en met mensen omgaan en begrijpen wat het voor ze betekent. Het

moeilijke is dat wat er gebeurt niet alleen zwart of wit is. Als alles duidelijk is heb je geen scheidsrechter nodig, dan kun je het onderling wel regelen. Maar er zijn heel veel gevallen die moeilijk beoordeelbaar zijn, het grijze gebied, en dan moet je besluiten of je zal fluiten. En als je dat doet, moet er iets gebeuren waarbij ook de mensen die het oneens zijn met je, toch dat besluit zullen accepteren. Je kunt die acceptatie afdwingen, als een dictator die met repercussies dreigt. Maar de kunst is: accepteren ze dat jouw beslissing de juiste is. Een psychologisch proces. Heeft de scheidsrechter genoeg respect opgebouwd, vertrouwen gewekt, geloven de spelers in je integriteit en oprechtheid, zodat ze de beslissing accepteren? Dat is zo interessant, zo boeiend.

Ik vond dat de KNVB hielp het voetbal kapot te maken. Het belangrijkste is winnen en de clubs te vriend houden. Nooit wordt er hardheid vertoond tegen de echte problemen

PLAYBOY: Een soort God op het groene veld dus?

DE HOND: Ja, dat is ook een beetje zo. En je moet heel zeker van jezelf zijn. En fouten toe kunnen geven.

PLAYBOY: Waarom ben je gestopt?

DE HOND: Het tweede jaar in het betaald voetbal ging het een beetje mis. Eerst heb ik vier maanden niet gefloten omdat mijn vrouw op sterven lag. Ook daarna functioneerde ik niet zo goed, moest ik een paar keer afzeggen omdat ik met mijn kinderen iets moest regelen bijvoorbeeld. Volgens de verwachtingen zou ik aan het eind van het seizoen naar de eredivisie zijn gepromoveerd, maar een week voor die beslissing genomen zou worden, hoorde ik al in het roddelcircuit: *De Hond, jij promoveert niet, want je hebt je dit jaar niet professioneel gedragen!* Op de dag van de officiële beslissing werd ik niet eens gebeld. Toen dacht ik: *dit bevalt me absoluut niet. Ik doe het omdat ik fluiten heel*

leuk vind, maar ik zit tegelijkertijd blijkbaar in een systeem dat me niet bevalt.

PLAYBOY: Wat bedoel je dan met dat systeem?

DE HOND: Je hebt in die wereld te maken met een scheidsrechterscommissie en die is machtig. Heel machtig. Maar ook top-scheidsrechters zijn machtig. Waarom? Omdat ze de publiciteit achter zich hebben. Het systeem houdt in dat een scheidsrechter als *Van Swieten*, een heel goede scheidsrechter en bovendien een geweldige jongen qua persoonlijkheid, toen hij nog niet in de top zat door de commissie kort gehouden werd. Aangepakt werd. Toen hij eenmaal topwedstrijden floot, konden ze dat niet meer doen: je kan zo'n man dan niet meer twee weken schorsen, want dan moet je je als commissie verantwoorden voor de pers. Mij konden ze nog wel pakken en dat is wat ik bedoel. Ik merkte dat er gebruik werd gemaakt van de zwakte waarin ik verkeerde. En ik dacht: *dat moet je mij niet aandoen. Ze hoefden mij niet positiever te behandelen, maar ze moesten ook niet denken: we hebben nou nog even de tijd om te laten zien wie er de baas is, over een jaar of twee kan dat niet meer.*

PLAYBOY: Toen ben je gestopt?

DE HOND: Ja, ik wilde niet meer. Ik vond toch al dat de KNVB met zijn opstelling meehielp het voetbal kapot te maken. Ze hebben niet de moed om dat te doen wat nodig is om de problemen op te lossen. Het belangrijkste voor de KNVB is het winnen van een wedstrijd en het te vriend houden van de clubs. En de clubs houd je alleen tot vriend als je dingen doet die hen niet aantasten, want anders word je zelf op straat gezet. Scheidsrechters kunnen ontzettend veel doen om de verharding van het voetbal tegen te gaan, maar die maken zich dus ook alleen maar sterk voor hun eigen positie en niet voor het voetbal. Met name die commissie zit er alleen maar om te blijven zitten. Waar het dus op neer komt is dat ik ontzettend afgeknapt ben. Nooit wordt er hardheid vertoond ten opzichte van de echte, grote problemen, maar wel wordt er onmiddellijk hardheid getoond tegenover het, op dat moment, zwakke individu. Dus ondanks het feit dat ik het leuk vond, ondanks het feit dat ik ervan overtuigd was dat ik het goed deed en dat ik tot de top zou gaan behoren, ben ik gestopt. Als ik doorgezet had, was ik op den duur net zo machtig geworden, had ik misschien kunnen realiseren wat ik wilde realiseren. Maar hoeveel moet je slikken om datgene te bereiken wat je graag wilt?

PLAYBOY: Je wist niet dat het betaald voetbal zo in elkaar zat?

DE HOND: Nee. Misschien is dat een beetje naïef, maar ik ga er van uit dat het eerlijk en goed gaat. Waarom niet? En ik dacht gewoon dat ik, vooral gezien mijn bekendheid, een belangrijk element zou kunnen zijn in het verbeteren van het voetballen of in het verbeteren van het imago van scheidsrechters. Maar die wereld is zo hypocriet. Zo iemand als *Van der Louw* ook. Ik zei een keer tegen hem dat het natuurlijk heel krachtig was om met woorden te roepen dat het geweld ingedamd moet worden, maar dat je dan ook maatregelen moet nemen. Dus als een topvoetballer bijvoorbeeld wegens overtredingen een paar weken geschorst wordt en voor zijn club niet mag uitkomen, dan moet je hem ook niet in die tijd opstellen in het Nederlands elftal. Dat is tenminste zuiver redeneren. Maar dan zegt Van der Louw: *Dat is waar, maar dan moeten we dat eerst internationaal doen, anders zijn we roomser dan de paus. Ja, leuk voor de voorman van Nieuw Links, denk ik dan, om eerst dingen in internationaal verband te willen doen, dat had hij ook best eens kunnen bedenken toen hij Tien over Rood schreef indertijd. Daar zaten ook dingen bij waarvan je denkt: laten we die eerst maar eens internationaal doen.*

Het is zo demagogisch. Geen enkele inhoudelijke discussie, alleen maar kreten. Uiteindelijk gaat het alleen maar om machtsbehoud. Ik ben voorzitter en ik wil dat blijven.

PLAYBOY: Maar dat mechanisme zul je toch overal in je leven tegenkomen? Ook in je werk bijvoorbeeld?

DE HOND: Natuurlijk, je komt ze in de politiek tegen, in het bedrijfsleven, overal. Als je macht hebt, wil je dat laten zien en het vraagt kracht en zekerheid in jezelf om dat toch niet te doen. Dat lukt maar weinigen en ik heb gelukkig de vrijheid om te zeggen: ik doe niet mee. Als je hele leven uit scheidsrechten bestaat, zul je meer slikken. Maar ik kon besluiten niet over die grens te gaan. Jammer, maar helaas. En een dag daarna, echt een dag daarna, ben ik weer gaan voetballen en dat doe ik nog steeds. Heel laag, bij *AFC*, maar daar heb ik nog steeds veel plezier in.

PLAYBOY: Dat was dus een periode in je leven waarin je veel geleerd hebt over het slechte in de mens.

DE HOND: Ja. Zeker. Maar dat betekent nog niet dat ik nu met vooringenomenheid in de wereld sta. Ik heb toch de vrijheid het steeds weer te proberen. Je wordt natuurlijk wijzer, maar ik probeer toch heftig te voorkomen dat ik iemand al veroordeel zonder hem een kans te geven. Dat wijzer worden betekent voor mij vooral dat ik weet dat er

bepaalde dingen kunnen gebeuren en dat ik dus niet meer zo geschokt ben als ze gebeuren. Ik haat cynisme, vooringenomenheid. Dat is ook het ergste wat je mij kan aandoen. Zoiets als ik al vertelde: *Braks* die mij een *Rooie Hond* noemt.

PLAYBOY: Daar heb je zelf nooit last van?

DE HOND: Ik betrap mezelf daar ook wel eens op, maar niet vaak. Ik probeer echt zo open mogelijk te zijn. En ik maak me kwaad over mensen die alleen maar in stereotypen denken. Ik kan er bijvoorbeeld ook helemaal niet tegen als mensen grappen maken over bepaalde bevolkingsgroepen. Ik vind dat niet leuk.

PLAYBOY: Zoals over joden?

DE HOND: Nee, dat heeft er niets mee te maken. Ik bedoel het in het algemeen.

Je moet je natuurlijk als samenleving heel erg verzetten tegen iets als de opkomst van de Centrumpartij, maar dat doe ik dan als mens, niet als jood. Dat heeft niets met afkomst te maken

PLAYBOY: Word je daar weleens mee geconfronteerd? Met vooroordelen over joden?

DE HOND: Toen ik vier of vijf jaar was werd ik op straat voor *vuile vieze rotjood* uitgescholden. Terwijl ik niets deed waarmee ik me als joods manifesteerde. Ik was gewoon een jongetje uit de buurt en een ander jongetje was boos op me en riep dat. Ik kan me ook herinneren dat ik als kind met mijn ouders in Zandvoort zat en dat iemand die zich ergerde aan wat opgegooid zand riep: *Ze hebben je vergeten te vergassen*. En dat werd geroepen tegen iemand die echt in een kamp had gezeten, die een nummer op de arm had. Dat werd een vreselijke knokpartij. Ach, ik kan best zo een aantal verhalen vertellen over antisemitisme, maar het waren altijd individuen die ineens iets gek deden. Zoals anderen verhalen vertellen over iemand die ineens gaat knokken in een café.

PLAYBOY: Dat vind je niet angstig?

DE HOND: Nee. Misschien is dat mijn naïviteit waar we het al eerder over hadden. Maar ik vind de Nederlandse samenleving, relatief gezien, heel correct en goed tegenover allerlei groepen. Ik heb geen reden me bedreigd te voelen. Je moet je natuurlijk als samenleving heel erg verzetten tegen bijvoorbeeld de opkomst van een *Centrumpartij*, maar dat doe ik dan als mens, niet als jood. Dat heeft niets met mijn afkomst te maken.

PLAYBOY: Zoiets als die omstreden opvoering van dat toneelstuk van *Fassbinder*, hoe reageer je daar dan op?

DE HOND: Ik vind dat we in een vrije democratie leven, dus moet dat stuk opgevoerd kunnen worden. En wie wil, gaat daar maar naar toe. Elk argument dat je ertegen kunt hebben, is op zichzelf waar, maar er is geen reden zo'n opvoering te verbieden. Elke emotie is begrijpelijk, maar je kunt niet alleen om die te ontzien iemand het recht verlenen dat te verbieden. Hoezeer ik ook mensen in bescherming zou willen nemen, mijn eigen ouders bij wijze van spreken, ik vind niet dat je alleen omdat je emoties te hard worden aangesproken dat recht tot verbieden kunt opeisen. Ik probeer toch helder te blijven denken in zulke situaties. Die geschiedenis geeft je nog niet het recht om dingen te eisen van anderen, die je van iemand anders zou kunnen eisen.

Wat me af en toe ook vreselijk ergert, met alle respect, is dat het oud-verzet als groep uitspraken doet over wat er heden ten dage wel of niet gedaan kan worden. Fantastisch wat ze gedaan hebben, de beste stoel mogen ze van me hebben en voor mijn part krijgen ze allemaal een pensioen van heb ik jou daar, maar het is niet zo dat je, omdat je in het verzet gezeten hebt, de overheid zou kunnen vertellen hoe het allemaal nu moet. Je hebt niet meer rechten dan iemand anders omdat je in het verzet gezeten hebt. En het ergert me als je je als groep wel zo manifesteert. En dan roept: *Daar hebben we het land niet voor bevrijd*.

PLAYBOY: Speelt jouw joodse achtergrond een belangrijke rol in je leven?

DE HOND: Ik weet het niet. In mijn kennissenkring zitten natuurlijk wel veel joden. Mijn eerste vrouw was joods, mijn huidige vrouw ook.

PLAYBOY: Ben je ook gelovig?

DE HOND: Nee, ik geloof niet in God. Maar ik ben wel duidelijk joods. Ik kom uit een joods milieu, ik heb op een joodse school gezeten, mijn ouders zijn joods, alle generaties voor me zijn joods. Ik ben in 1947 geboren. Dat mijn ouders het concentratiekamp overleefd

hebben, heeft natuurlijk ook een rol gespeeld in mijn leven. Er werd niet veel over gepraat, maar ik was het me wel van jongs af aan bewust. Het was heel bijzonder dat ze het beiden overleefd hadden en ook nog een kind hadden, vooral omdat mijn moeder in het experimentenblok van *Mengele* had gezeten en daar met onvruchtbaarheidsexperimenten is behandeld. Maar voor zover ik me kan herinneren, heb ik toch een heel normale jeugd gehad. Dat was de kracht van mijn ouders. Het was vreemd, ongelooflijk, zo harmonieus als mijn ouders... dat was heel merkwaardig. Wel realiseer ik me nu dat ze alles heel erg in dienst van het kind, van mij, hebben gesteld. Alles wat er was, was voor mij.

PLAYBOY: De nieuwe generatie. De toekomst.

DE HOND: Misschien. Maar zonder dat ze daar een missie van maakten. Ik ben natuurlijk feitelijk lid van de tweede generatie, zoals je dat noemt. Maar ik heb daar eigenlijk nooit een speciaal gevoel over gehad en ik heb ook geen zin dat speciaal te maken. Ik worstel niet met een erfenis. Ik zal me nooit door de buitenwereld in een soort slachtoffersrol laten manoeuvreren, want dan word je op een afstand alsnog een slachtoffer. Het klinkt een beetje dramatisch, maar ik voel me op een bepaalde manier ook de overwinnaar van dat nazisme. Ik ben er en ik heb drie kinderen. Juist als je weet wat er gebeurd is, dan is dat de grootste overwinning die je je maar kunt voorstellen.

PLAYBOY: Leven je ouders nog?

DE HOND: Ja, allebei. Ik heb een heel goede band met mijn ouders. Ik kan me niet anders herinneren dan dat ze blind achter me hebben gestaan. Altijd. Ongeacht wat ik deed. Misschien hadden ze wel een soort oordeel, maar ze steunden me altijd. Ik heb echt een gelukkige jeugd gehad. Ik weet dat ze het verleden wegdrukten, maar het speelde geen grote rol. Het rare is: je hebt eigenlijk geen verleden. Mijn grootouders en overgrootouders, daar wist ik niets van. De meeste familie is verdwenen. Niemand heeft foto's, alles is weg. Op een gegeven moment dacht ik: er moet toch iets vastgelegd worden. Mijn vader is zo'n bijzondere man, hij heeft zoveel moedige dingen gedaan in de oorlog, echt ongelooflijke verhalen. Ik dacht: op een gegeven moment is iedereen die hem gekend heeft dood en dan is er niets meer. Toen heb ik voor zijn zeventigste verjaardag een boek gemaakt over zijn leven. Een soort orale geschiedenis. Zes maanden lang heb ik met mensen die hem nog kenden van vroeger gepraat. Daardoor ben ik veel

meer te weten gekomen. Dat was een beetje mijn manier om er mee om te gaan. Ik heb ook altijd heel sterk de neiging gehad mijn ouders te beschermen. Toen mijn vrouw indertijd ziek werd, was ik ontzettend bezig met mijn ouders. Dat proces heb ik later eigenlijk pas goed begrepen. Daar zat iets in van: ze hebben al zoveel meegemaakt, ik moet zorgen dat ze hier doorheen komen. Niet dit ook nog. En mijn eigen gevoelens schoof ik een beetje naar de achtergrond. Daar heb ik later ook wel een terugslag van gehad.

PLAYBOY: Je overschatte je eigen kracht?
DE HOND: Ja, ik denk het wel. Eigenlijk kwam voor mij de grote klap pas jaren later. Na de geboorte van mijn tweede zoon bij mijn tweede vrouw. Ik was hertrouwd, alles ging eigenlijk weer

Het klinkt dramatisch, maar ik voel me op een bepaalde manier de overwinnaar van dat Nazisme. Ik ben er en ik heb drie kinderen. De grootste overwinning die je je kunt voorstellen

goed, en toen werd dit kind geboren. Een heel zware, zeldzame hartafwijking. Soms denk ik dat het te maken heeft met medicijnen die ik genomen heb, maar dat wordt ontkend door de medici. Maar ik kan dat idee niet uit mijn hoofd zetten.

PLAYBOY: Wat voor medicijnen dan?

DE HOND: Een middel tegen acne, waar ik erge last van had. Ik heb er geen keiharde bewijzen voor, maar ergens in mijn hart weet ik dat het ermee te maken heeft. Vooral omdat ik dat middel later, vlak voor mijn vrouw weer zwanger werd, nog een periode gebruikt heb en toen bleek na een echoscopie dat ook dat ongeboren kind weer die heel zeldzame afwijking had. Wat de artsen ook zeggen, ik heb geen andere verklaring.

PLAYBOY: Ben je dan geen proces begonnen?

DE HOND: Dan had ik mijn halve leven zitten vullen met strijden tegen windmolens. Ik vond geen enkele weerklank.

Weliswaar is aangetoond dat zwangere vrouwen die dat middel, *Roaccutane*, gebruiken een grote kans hebben om kinderen met deze afwijking te krijgen, maar de gevolgen bij mannen zijn niet aangetoond. Toen die bijwerking voor vrouwen in het nieuws kwam, heb ik wel het initiatief genomen om ook mijn verhaal op de televisie te vertellen. Als een laatste poging om anderen ervoor te waarschuwen, om niet helemaal niets te doen. Maar mijn kind heeft nog elf maanden geleefd, helemaal voor niks, en dat wisten we ook. Een zinloos leven. Ik was ook ontzettend kwaad op de medici, ontzettend kwaad, die hem toch in leven probeerden te houden, terwijl ze wisten dat het nergens toe diende. Vanaf de eerste dag was duidelijk dat hij het niet zou halen. Ik dacht echt: *welk doel wordt hier in godsnaam nagestreefd? Waar zijn we nou mee bezig? Willen jullie me soms zover krijgen dat ik zelf zorg dat het ophoudt?* Ik zeg niet dat ik weet wat er wel had moeten gebeuren, maar dit was echt zinloos. En op een of andere manier heeft die hele periode enorme sporen achtergelaten. Iets waar ik nog steeds niet uit ben, wat nog steeds door mijn leven speelt.

PLAYBOY: Wanneer gebeurde dat?

DE HOND: In 1986. Ik weet het niet, het was nog niet eens zo het verlies van dat kind, maar ik kwam in zo'n vreemd isolement. Door die machteloosheid, doordat elf maanden lang alles om het kind draaide, maar ook omdat ik weer met de neus op de feiten werd gedrukt. Alles ging net langzamerhand een beetje goed, maar dan word je opnieuw geconfronteerd met die mogelijkheid tot aantasting van het normale leven. Toen het zo lang duurde, kreeg ik een enorme inzinking, begon me af te vragen wat er in godsnaam allemaal aan de hand was. Toen mijn eerste vrouw overleed, heb ik dat op een bepaalde manier positief ervaren: positief omdat ik wist dat ik verder moest. Doodongelukkig, maar toch proberen er het beste van te maken. Maar nu was elke positiviteit weg. Het was allemaal zo zonder doel, zonder reden, zonder iets. Het enige dat ik kon denken was: het moet afgelopen zijn. De omgeving richt zich op het kind, terecht, maar jij komt dan in een negatief isolement te staan. En dan krijg je dus ineens nog de negatieve tik van de eerste keer mee. Dat is wat ik net bedoelde. Het heeft mij veel meer schade berokkend. En als het dan allemaal achter de rug is, betekent dat nog niet dat alles zijn oude positie weer inneemt, dat je de oude rollen weer opvat. Ik ben er door veranderd. Ik ben geagiteerder geworden ten opzichte van andere mensen, ik vind andere dingen belangrijk, ik kijk

anders tegen dingen aan.

PLAYBOY: Had je in die periode niet veel aan vrienden? Ik bedoel: zijn vrienden niet erg belangrijk voor je?

DE HOND: Ik denk dat het antwoord nee moet zijn. Natuurlijk heb ik wel vrienden, mensen met wie het goed klikt en die ik graag zie, maar ik moet eerlijk zeggen dat ik er relatief weinig energie in steek. Dat komt gedeeltelijk doordat het overlijden van mijn vrouw en vervolgens het hertrouwen een grote breuk is geweest. Relaties continueerden niet. Dat hoeft natuurlijk niet zo te gaan, maar bij mij was dat wel zo. Een soort afsluiten van een episode. Misschien ook omdat mijn tweede vrouw veel jonger is. Daarnaast denk ik ook wel dat ik, vooral na de dood van mijn kind, behoedzamer ben geworden. Dat je behoedzamer bent in het je in situaties manoeuvreren waar je pijn door kunt krijgen. Dat je de neiging hebt om zelfsupporting te worden, om relaties oppervlakkig te houden. Dat je niets meer opbouwt. Ik kan er niet echt de energie voor opbrengen.

PLAYBOY: Je stopt natuurlijk ook heel veel energie in je werk.

DE HOND: Ja, en dat gaat ook allemaal steeds meer door elkaar lopen. Thuis zit

ik ook altijd nog dingen te doen. Mijn werk is ook mijn hobby.

PLAYBOY: Een *workaholic*?

DE HOND: Het zou krankzinnig zijn als ik mezelf geen *workaholic* zou noemen. En als ik niet werk ben ik toch altijd bezig informatie tot me te nemen. Nieuws, politiek, actualiteiten. Ik lees alle bladen, ik zie alles op de televisie, ik kijk het liefst naar drie zenders tegelijk. Ik werk nu ook samen met producent *Harry de Winter*, voor *ID-TV*, en die is echt verbaasd over wat ik allemaal volg op de televisie.

PLAYBOY: Wat doe je voor *ID-TV*?

DE HOND: We zijn nu in een soort verlovingsstijd, maar de achterliggende gedachte is dat ik full-time partner word. Dat bedrijf groeit en bloeit en ik denk dat ik daar heel goed iets kan doen waarbij ik tot mijn recht kom. Zonder dat ik de ondergeschikte van iemand hoef te zijn. Bovendien vind ik het produkt heel erg leuk. Ik bedoel, ik heb dingen gedaan, ook voor *Vendex*, waarbij de uitdaging op zich interessant was, maar het produkt zelfs iets was waarmee ik weinig affiniteit had. Dit trekt me ontzettend door het creatieve aspect en ook omdat het zo'n *booming business* is.

PLAYBOY: Heb je ooit nog weleens vakantie?

DE HOND: Ja, natuurlijk, maar ik moet eerlijk zeggen dat ik dan ook met mijn *portable* computer in de zon lig. Niet omdat ik iets moet maken, maar gewoon, denkwerk. Ik moet gewoon altijd wat doen. Met name dingen waarmee ik intellectueel bezig ben. Ik lees in veertien dagen tien boeken. Ik lees ontzettend snel.

PLAYBOY: Is dat niet erg oppervlakkig? Dringt er nog wat tot je door dan? Geniet je er ook nog van?

DE HOND: Het is niet waar dat ik daarvoor oppervlakkig bezig ben, echt niet. De belangrijkste momenten in mijn leven hebben toch juist te maken met het heel intensief ervaren van iets. Zoals een boek bijvoorbeeld. Of muziek. Daar kan ik echt een kick van krijgen. Zo'n nummer van *Lionel Ritchie*, 'Running in the Night' heet het geloof ik, dat kan ik echt tachtig keer achter elkaar draaien en dan word ik er bijna high van. Ook sommige boeken, zoals 'The Third Wave' van *Toffler*, over de geschiedenis van de technologie, vind ik echt geweldig, fantastisch. Daar kan ik echt rillingen van krijgen. Maar goed, ik weet best dat ik dingen misschien op een an-

dere manier beleef dan anderen. Ik kan me gewoon goed concentreren op meerdere dingen tegelijk, en dat is niet oppervlakkig maar mijn manier van beleven.

PLAYBOY: Nog even terug naar de verkiezingen. Wat ga je zelf stemmen?

DE HOND: Ik denk PvdA.

PLAYBOY: Na de vorige verkiezingen heb je je lidmaatschap van de PvdA opgezegd.

DE HOND: Omdat ik vond dat zo'n partij de verplichting heeft om te streven naar regerend. Ik was begin jaren zeventig lid geworden omdat ik achter het uitgangspunt stond: opkomen voor de zwakkeren in de samenleving. Ik verdien zelf veel, maar er zijn veel mensen die steun nodig hebben en daarom betaal ik belasting. Bovendien kan ik ook ooit in die positie terecht komen. Ik erger me ook altijd ontzettend aan mensen in goeden doen die klagen over misbruik van de sociale wetten door mensen in een vrij armoedige situatie. Zonder dat ze de balk in hun eigen oog zien. Rijke mensen maken vaak op andere manieren weer misbruik. En ik begrijp beter waarom die armeren het doen dan die rijken. Ik vind het niet erg als de hogere inkomens wat meer belasting

moeten betalen, ik vind dat de laagste inkomens en uitkeringen best wat omhoog kunnen. Maar je moet in de regering om dat te kunnen bereiken. Natuurlijk, je moet dan compromissen sluiten, de bomen groeien niet tot in de hemel, dat begrijp ik allemaal, maar je moet het toch proberen. En dat had alleen gekund als *Den Uyl* was opgestapt. Er waren genoeg aanwijzingen, al maanden voor de verkiezingen, dat *Den Uyl* de benodigde kiezers niet naar zich toe kon trekken. Toch is hij blijven zitten uit persoonlijke overwegingen. En in de partij hadden veel te weinig mensen de moed tegen hem te zeggen dat *Kok* beter lijsttrekker kon worden. Toen dacht ik: Dit is nu de derde keer sinds 1977 dat hun poging om in de regering te komen onnodig is mislukt. En dat wil ik niet langer door mijn lidmaatschap ondersteunen.

PLAYBOY: En dat ligt nu anders voor je?

DE HOND: Ja. *Kok* stelt zich goed op. En ik weet ook zeker dat deze verkiezingen uiteindelijk een persoonlijkheidslag worden tussen *Lubbers* en *Kok*. Want de uitslag zal bepalen wie van de twee minister-president zal worden. Ik vind *Kok* een heel integere politicus. In tegenstelling tot een aantal andere poli-

tici. En hij heeft de kwaliteit om leider te zijn. Een persoon die ik bijvoorbeeld absoluut geen kwaliteit vind hebben is *De Korte*. Die babbelt alleen maar, die heeft niets te melden.

PLAYBOY: Wethouder Hekking van Koot en Bie.

DE HOND: Tja, hadden ze in '86 *Winsemius* maar vice-premier gemaakt. *Nijpels* vind ik in ieder geval een stuk beter. Ik denk trouwens dat *Wiegel* in de komende jaren een dominante rol zal gaan spelen in de Nederlandse politiek. Als de VVD haar identiteit een beetje terug wil krijgen, kunnen ze dat maar op één manier doen: standaard-rechts conservatisme. En dat kan *Wiegel* fantastisch. En zo zie ik nog weleens het volgende scenario voor me: nu een CDA/PvdA-regering, de VVD zet zich af tegen het CDA en teert op de historische socialisten-haat, wordt de grootste partij en uiteindelijk wordt *Wiegel* minister-president. *Wiegel* zit volgens mij al klaar. Die wacht op het goede moment. Nee, ik sluit totaal niet uit dat *Wiegel* ergens tussen 1990 en 2000 de grote man van Nederland gaat worden. Dat is dus mijn puur persoonlijke prognose.

